

Samenwerken loont • deel 8

In een wereld waarin alles steeds grootschaliger wordt, kan het interessant zijn om dingen samen met anderen te gaan doen. In deze reeks willen we in een achttal bijdragen op diverse aspecten van het coöperatief werken ingaan.

© SHUTTERSTOCK.COM

Solidariteit, een noodzaak voor elke coöperatie

In het laatste deel van onze reeks over coöperaties focussen we op wat misschien wel hét basisbegrip is bij een goede samenwerking: solidariteit. Solidariteit is essentieel, maar waar ligt de grens? Econoom Erik Schokkaert geeft zijn visie.

Liesbet Corthout

Om te beginnen moeten we definiëren wat solidariteit precies inhoudt. Iedereen weet dat het belangrijk is – niet het minst nu in coronatijden – maar wat is het nu precies? Erik Schokkaert: “Misschien zou je verwachten dat eigenbelang en solidariteit rechtstreeks in tegenspraak met elkaar zijn. Dat is deels waar, maar deels ook niet. Denk maar aan verzekeringen. We sluiten zo’n verzekeringscontract af uit een vorm van eigenbelang, maar op termijn

wordt het ook een vorm van solidariteit, zoals we kennen van de ziekteverzekering.

Altruïsme staat op het eerste gezicht heel dicht bij solidariteit. Je helpt iemand anders zonder iets terug te verwachten. Dat is gebaseerd op empathie: omdat je meeleeft met de ander, wil je er iets voor doen. Dat creëert een asymmetrische relatie tussen schenker en ontvanger. Maar zo’n asymmetrische relatie maakt de ontvanger ongelukkig. Mensen willen

graag iets terugdoen als ze iets gekregen hebben. Ze streven naar wederkerigheid: jij doet iets voor mij, ik doe iets voor jou. We helpen elkaar. Wederkerigheid is een fundamentele menselijke behoefte. Overall, in alle culturen – zelfs bij veel diersoorten – zien we vormen van wederkerigheid. Maar dat is nog geen solidariteit. Dan moet er nog iets anders bij komen. Er moet een gemeenschappelijke doelstelling zijn. De mensen in de groep identificeren zich met de groep, en daarnaast identificeren ze zich met de doelstelling die die groep nastreeft. Bij solidariteit is er een gemeenschappelijke doelstelling.”

Gemeenschappelijke behoeften

“Een van de definities die er zijn van coöperaties zijn ‘missiegedreven ondernemingen die de gemeenschap-

“Er zal meer solidariteit zijn, wanneer er betere communicatie is.”

pelijke behoeften van hun vennoten willen vervullen. Dat sluit precies aan bij de definitie van solidariteit.

“Waarom moet voldaan zijn om binnen een groep solidariteit te realiseren? Uit experimentele onderzoeken blijkt dat samenwerking wordt bevorderd door mensen te ‘straffen’ door ze uit te sluiten als ze niet voldoende bijdragen. Dat helpt, want mensen willen niet uitgesloten worden. Soms is de dreiging van uitsluiting zelfs al voldoende. Maar dat is geen sympathiek mechanisme. Er zijn er ook andere. Het sympathiekste mechanisme is communicatie. Dat is ongehoorlijk opvallend. Als je vier mensen die mekaar niet kennen in een samenwerkingsexperiment stopt, krijg je een slecht resultaat. Zet die vier mensen enkele minuten voor de start van het experiment in een zaaltje, waar ze met mekaar kunnen praten bij een koffietje, zal de mate van samenwerking heel hard stijgen. Communicatie is zeer belangrijk. Wanneer mensen mekaar kennen,

zijn ze bereid om bij te dragen aan het doel van de groep.

Ook selectie van deelnemers is belangrijk. Heb je een groep met mensen die echt willen samenwerken, dan gaat die groep onmiddellijk een hoge mate van samenwerking bereiken. Als je groepen vormt met meer egoïsten zal de samenwerking heel snel verdwijnen. Overigens werken deze mechanismen beter in kleine groepen.

Dit toepassen op een coöperatie ligt voor de hand. Coöperaties zijn misgiedreven ondernemingen die de gemeenschappelijke behoeften van hun vennoten willen vervullen. Dan kan je onmiddellijk zien wanneer er samenwerking en solidariteit is. Met name: wanneer het mogelijk is om partners die onvoldoende bijdragen uit te sluiten; wanneer er sanctiemechanismen zijn; wanneer je initieel kan screenen wie in je coöperatie komt en wanneer er betere communicatie is en duidelijke afspraken zijn over de missie die wordt nagestreefd en er een groepsgevoel wordt gecreëerd.” ■

Dit artikel is gebaseerd op een uiteenzetting van Erik Schokkaert tijdens het Cera Coop Event.

Samenwerkingen verlopen beter wanneer:

- 1 er duidelijkheid is over de missie;
- 2 communicatie beter verloopt;
- 3 groepsleden kunnen gescreend worden, en desgevallend uitgesloten;
- 4 er sanctiemechanismen ontstaan voor ‘profiteurs’;
- 5 de groep ofwel niet te groot, ofwel zeer duidelijk gestructureerd is.

Agenda

Deze vormingen zijn exclusief voor onze leden. De meest actuele informatie vind je op www.boerenbond.be/vorming

Antwerpen

Vakbekwaamheid: ladingzekering

Spreker: Etienne Claessens

- 5 april, 9 uur
  - Proefcentrum Hoogstraten, Meerle
  - 📍 120 euro
  - 📞 Inschrijven via 016 28 61 10 of info@agrocampus.be
- AgroCampus

Vlaams-Brabant

Duurzame verlichting van Agrilight

Spreker: Laurens Vandelanootte

- 8 april, 20 uur
  - Onlinevorming
  - 📞 Inschrijven via 016 28 61 02 of info@innovatiesteunpunt.be. Meer info via 0470 21 46 71 of laurens.vandelannoote@innovatiesteunpunt.be.
- Innovatiesteunpunt

Oost-Vlaanderen

Informatietoepassingen in land- en tuinbouw

Spreker: Rudy De Smet

- 7 april, 13.30 uur
  - Onlinevorming
- Ferm voor agrarische vrouwen regio Meetjesland

West-Vlaanderen

Vakbekwaamheid: defensief rijden

Spreker: Corry Veestraeten

- 6 april, 8.30 uur
  - Boerenbond, Roeselare
- AgroCampus

Vakbekwaamheid: wegcode en ongevalsangifte

Spreker: Ralph Musch

- 7 april, 9 uur
  - Boerenbond, Roeselare
  - 📍 90 euro
  - 📞 Inschrijven via 016 28 61 10 of info@agrocampus.be
- AgroCampus